

ЯКІ ОЗНАКИ ВІДРІЗНЯЮТЬ ЖИВЕ ВІД НЕЖИВОГО?

1. Будова живих організмів значно складніша, ніж неживих природних об'єктів.
  2. Усе живе живиться, тобто отримує енергію із зовнішнього середовища. Живим організмам потрібні: повітря для дихання, різноманітні речовини для того, щоб будувати своє тіло, і енергія (наприклад, сонячне світло) для всіх життєвих процесів.
  3. Усе живе активно реагує на навколишній світ. Деревина скидає листя восени, соняшник „повертає голову” за сонцем, коріння тягнуться до води. Що й казати про тварин, які можуть бігати за здобиччю або ховатися від небезпеки!
  4. Усе живе розвивається. Не просто росте (рости може й кучугура снігу), а змінюється. Насіння, яке потрапило у ґрунт, скидає оболонку, і випускає коріння. З'являються стебло, гілки, листя. Людина впродовж життя теж змінюється.
  5. Усе живе розмножується. Кожен живий організм намагається залишити потомство. Якби не це, життя на Землі давно би щезло. Адже все живе рано чи пізно помирає.
  6. У кожному організмі записана інформація про те, яким повинно бути його потомство. З жолудя може вирости лише дуб, і ніколи – береза або ромашка.
  7. Щоб вижити, усе живе пристосовується до навколишнього середовища і бореться за своє життя. Так, наприклад, тварини холодних країв мають теплу шерсть, а пустельна рослина саксаул – десятиметрові коріння, які добувають воду. Страус дуже важкий, щоб літати, зате має сильні ноги і швидко бігає. А у людини розвинувся головний мозок, який допомагає їй знаходити вихід із найскладніших ситуацій і пристосовуватися до навколишніх умов.
- Знайди інформацію про коралові рифи. Застосуй вказані ознаки і визнач, живі вони, чи ні.

Передплатний індекс 89454

Головний редактор:

Дарія Біда, тел.:(032) 236-71-23,
e-mail: dabida@mis.lviv.ua

Заступник головного редактора:

Світлана Вольська,
e-mail: svitlana300@gmail.com

Дизайн і верстка Каріне Мкртчян-Адамян

Підписано до друку 27.08.12 формат 60x84/8. Друк офсетний.

Наклад 8 000 прим.

Адреса редакції: 79006, м. Львів, а/с 10216

Надруковано в друкарні ДП «Видавничий дім Укрпол». Зам.

Юний пізнайко

(твое ім'я та прізвище)

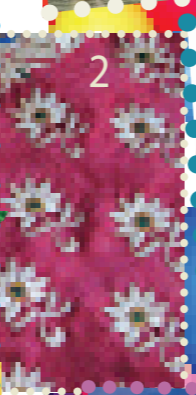
№17/2012

КОЛОСОЧОК

НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ТЕМАТИЧНА ПРИРОДНИЧА ГАЗЕТА ДЛЯ РОЗУМНИКІВ І РОЗУМНИЦЬ

ЖИВИЙ ЧИ НЕЖИВИЙ

Кожен з вас добре знає, що – живе, а що – ні. Наприклад, кішка, ворона, ялинка, ромашка – живі, а стіл, камінь, вода – неживі. Добре, якщо об'єкти знайомі. А якщо ми натрапимо на щось невідоме, як визначити, живе воно чи ні? Спробуй сформулювати ознаки, які відрізняють живе від неживого!

Казка про

Ведмедя і Старий Дуб

Зупинився якось Ведмідь біля Старого Дуба та й став об кору свої кігті гострити. На стовбурі дерева залишалися глибокі рівчаки. Настрій у Ведмедя був гарний, тому він виліз на дерево і давай на ньому гойдатися. Дерево почало скрипіти. Здавалося, зараз зламається.

- Ох! – раптом почувся.
- Ти що або хто? – запитав Ведмідь.
- Я – Дуб, – відповіло дерево.
- Дубе, чого ти зітхаєш? – здивувався Ведмідь, – Хіба тобі боляче? Ти ж неживий.
- Чому ти вирішив, що я неживий? – настала черга здивуватися Дубу.
- Не рухаєшся, стоїш на одному місці, мов камінь, – відповів Ведмідь.
- Так, я не блукаю лісом, як ти, і не літаю, як птах, але, на відміну від каменя, я рухаюся. Я постійно повертаю свої листочки та гілочки до сонячного світла. Цей рух непомітний. Так рухаються усі рослини, – пояснило дерево.
- Усі живі дихають, – не здавався Ведмідь, – Я для цього маю ніс, а ти його не маєш, то ти – неживий.
- Хоч я не маю носа, але я дихаю через маленькі отвори, які є на поверхні моїх листочків, – пояснив Дуб.
- Живі живляться, – нервував Ведмідь. – Я, наприклад, їм ягоди, корінчики, личинки, черв'яків, мишу. А ти? Скільки пташок на тебе сідають, хоч когось ти з'їв?

- Своім коренем я вбираю з ґрунту воду і мінеральні солі – це називається мінеральним живленням. Решту необхідних речовин я утворюю самостійно під впливом світла, – терпляче відповів Дуб.
- Усі живі ростуть та розмножуються. Колись я був маленьким, а тепер дивися, яким велетнем став, скоро своїх ведмежат буду мати. А ти хіба здатний розмножуватися? Рослини – не-жи-ві, – зробив висновок волохатий.
- Років сто тому я був паростком, який ти міг би розчавити, наступивши ногою, а тепер я вищий за тебе, а кожен осінь на моїх гілках дозрівають жолуді. Там, де вони падають, виростають молоді дубочки – це мої діточки. Я такий самий живий, як і ти.
- Я вважав, що живими є тільки тварини і люди, – виправдовувався ведмідь.
- Живими також є рослини, гриби і бактерії. Вони всі дихають, рухаються, ростуть, розмножуються. Неживими є камінь, вода, повітря, пісок, Сонце, Місяць, – підсумував суперечку Старий Дуб.

Замислився ведмідь, зліз із дерева та й сказав:

- Не варто тебе без потреби ламати. Усе живе має право жити.

Після бесіди із розумним деревом клишоногий повільно пішов лісом. Тепер він знав, чим відрізняються живі тіла природи від неживих, і уважно спостерігав за всіма живими, що зустрічалися на його шляху.

Марина
Яремийчук

